

KINNITATUD
Kaitseväe juhataja 31.12.2020
käskkirjaga nr 289

Toetuse väejuhatus

**TEISALDATAVA ELEKTRIPAIGALDISE
KÄITLEMISE OHUTUSEESKIRI
OE 10.2**

Tallinn 2020

Ohutuseeskirja koostaja:

Sõjaväeline auaste, ees- ja perekonnanimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
n-ltn Mihhail Bogens	toetuse väejuhatus materjaliteenistus	materjali planeerimise ja arvestuse jaoskond sidesektsioon tehnikagrupi elektrikäidujuht

Ohutuseeskirja väljatöötamisel osalesid või andsid eksperdiarvamuse:

Sõjaväeline auaste, ees- ja perekonnanimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
hr Jaak Jõesoo	toetuse väejuhatus materjaliteenistus	materjali planeerimise ja arvestuse jaoskond sidesektsiooni juhataja
kpt Aivo Traks	toetuse väejuhatus materjaliteenistus	materjali planeerimise ja arvestuse jaoskond sidesektsioon tehnikagrupi ülem

Kooskõlastajad:

Sõjaväeline auaste, ees- ja perekonnanimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
kol Toomas Susi	toetuse väejuhatus	ülem
kol Mati Tikerpuu	Kaitseväe peastaap	väljaõppeosakonna ülem

SISUKORD

1. peatükk. Üldsätted.....	4
2. peatükk. Teisaldatava elektripaigaldise elektrivõrgu käitlemine	5
3. peatükk. Tegevus elektriõnnetuse korral	6

1. peatükk Üldsätted

1. Käesolev ohutuseeskiri sätestab teisaldatava elektripaigaldise (TEP) käitlemise ohutusnõuded ja tegevuse õnnetuste korral.
2. Kasutada tohib ainult nõuetekohast TEP-i, mille kasutamine on reguleeritud teisaldatava elektripaigaldise käidu eeskirjaga.
3. Ohutuseeskirjas kasutatavad terminid:
  - 3.1. **teisaldatav elektripaigaldis** on sõjalisel otstarbel ja eriolukorras mittestatsionaarseks kasutamiseks mõeldud elektripaigaldis (nt elektrigeneraator);
  - 3.2. **käit** on igasugune töötoiminguid sisaldav tegevus elektripaigaldise talituse võimaldamiseks (elektri- kui ka mitteelektritöö - lülitamine, juhtimine, seire, kontroll, hooldmine ja remont);
  - 3.3. **elektrigeneraator** (edaspidi generaator) on elektrienergia tootmiseseade, mida kasutatakse peamiselt ajutisel objektil (välitingimuses) elektriseadmete toitmiseks;
  - 3.4. **reservgeneraatorit** kasutatakse põhigeneraatori asendamiseks korralise hoolduse, remondi või rikke korral;
  - 3.5. **tavaisiku elektripaigaldised** on tema kasutuses olevad elektriseadmed (nt arvutid, side- või meditsiinikonteinerid, soojuselektriallikad, elektritööriistad vms);
  - 3.6. **elektripaigaldise ülem** ohuteadlik isik, kes on elektriala isiku juhendamisel õpetatud vältima elektripaigaldisest tulenevaid elektriohte ja käitlema tema kasutuses/üksuses olevat elektripaigaldist;
  - 3.7. **elektriala isik** on vastava kutseoskusega ja kogemusega spetsialist, kes on võimeline analüüsima riske ja vältima elektriohtusid;
  - 3.8. **ohuteadlik isik** on teenistuja, kes on elektriala isiku juhendamisel õpetatud vältima elektripaigaldisest tulenevaid elektriohte;
  - 3.9. **TEP tüübikoolitus** on seadmepõhine koolitus, mis peab sisaldama seadme ohutu käitlemist;
  - 3.10. **generaatori korraline hooldus** on generaatori hooldusgraafiku järgne kohustuslik tegevus (nt õlivahetus, filtrite vahetus jms), mida arvestatakse generaatori mootoritunni või ajavahemiku põhiselt.
  - 3.11. **Elektriohud** on:
    - 3.11.1. **liigtemperatuur** – võib tekkida liigkoormusest või rikkest ja põhjustab põletusi või tulekahju;
    - 3.11.2. **elektrilöök** – võib tekkida inimese või looma keha elektriahelasse sattumisel ja sellel on eluohtlik toime;
    - 3.11.3. **jätkukaabel** - on elektri kaabel millel on samade parameetritega üks CEE (vastavalt IEC 60309 tööstuslikud pistikud, pistikupesad ja pistikliitmikud) tüüpi sisend ja teine CEE tüüpi väljund, kõik muu ühenduspistikute kombinatsiooniga elektri kaablid nimetatakse **pikendusjuhtmeteks**.
4. Ohutuseeskirja haldab toetuse väejuhatuse.

2. peatükk

TEP elektrivõrgu käitlemine

5. Elektri jaotusvõrgu koostamisel peab:
  - 5.1. järgima elektri kaablite lubatavat pikkust nimivoolu ja koormuse järgi;
  - 5.2. järgima etteantud elektriskeemi;
  - 5.3. tagama, et elektri kaablid on terved, pragudeta, pole kuumenenud ega oma muid kahjustusi;
  - 5.4. tagama, et seadmete pistikute ja pistikupesade isolatsioon oleksid terved;
  - 5.5. tagama, et elektri jaotuskilbid oleksid terved;
  - 5.6. vältima elektri kaablikeerdude teket lahti/kokku kerimisel;
  - 5.7. tagama elektri kaabli kaitstuse võimalike mehaaniliste kahjustuste eest (nt sõidukite ülesõit);
  - 5.8. tagama, et elektri kaablid ja elektri jaotuskilbid on paigaldatud ilmastikuolusid ja seadme kaitseastet (IP) arvestades;
  - 5.9. tagama, et elektri jaotuskilbis olevad kaitseautomaadid on terved ja töökorras;
  - 5.10. veenduma, et tavaisiku elektri paigaldised on töökorras ja ohutud.
6. Enne generaatori käivitamist peab:
  - 6.1. arvestama generaatori võimsuse vastavust võrgu vajadustele;
  - 6.2. arvestama generaatori asukoha planeerimisel müra, vingugaasi ja vibratsiooni mõjuga inimesele ning keskkonnale;
  - 6.3. paigaldama nõuetekohase kaitsemaanduse;
  - 6.4. tagama tuleohutuse (generaatori läheduses ei tohi olla kergestisüttivaid materjale) ja vahendi (läheduses on töökorras tulekustuti);
  - 6.5. teostama vastavalt generaatori kasutusjuhendile seadme kasutus- ja hooldusjuhendiga ettenähtud kontrolli (nt. kontrollida õli taset).
7. Peale generaatori käivitamist peab:
  - 7.1. kontrollima väljundpinget 400/230V;
  - 7.2. kontrollima sagedust 50Hz;
  - 7.3. veenduma, et seade töötab ohutult ja nõuetekohaselt.
8. Enne generaatori elektrivõrguga ühendamist peab:
  - 8.1. teavitama asjaosalisi ja vastutavat isikut pingestamisest;
  - 8.2. veenduma, et pingestamine on ohutu seadmetele, inimestele ja loomadele;
  - 8.3. veenduma, et generaator on peale käivitamist vajaliku tasemeni soojenenud.
9. Generaatori ühendamisel elektrivõrguga peab:
  - 9.1. kontrollima punkti 7 nõuete täitmist;
  - 9.2. lülitama kaitseautomaatidest sisse tarbijad (koormused);
  - 9.3. kontrollima koormuste jaotust (3-faasiline generaator), vajadusel koormused faaside vahel ümber tõstma;
  - 9.4. alustama pingestamist generaatorist tarbija poole (järjest sisse lülitama kõik peakaitse automaadid).
10. Generaatori seiskamise vajadusest (hooldus, remont või rike) tulenevalt peab:
  - 10.1. teavitama asjaosalisi võimalikult elektrikatkestusest ja saama seiskamiseks vahetult ülemalt loa;
  - 10.2. tegema ettevalmistused reservgeneraatori kasutamiseks (olemasolul ja vajadusel), järgides punktides 6–9 nõudeid;
  - 10.3. lülitama välja elektritarbijad;
  - 10.4. seiskama generaatori mootori;
  - 10.5. võtma vajadusel kasutusele reservgeneraatori;
  - 10.6. teostama seiskunud generaatori hoolduse vastavalt seadme juhendile;
  - 10.7. peale generaatori hooldust teostama punktides 7–9 toodud tegevused.

11. Generaatori kasutamise lõpetamisel peab:
  - 11.1. lülitama välja elektritarbijad (jätta elektri jaotuskilpidel peakaitse automaadid välja lülitud asendisse);
  - 11.2. seiskama generaatori mootori;
  - 11.3. ühendama lahti elektrivõrgu;
  - 11.4. katma elektrikaablite-/kilpide pistikud ja pesad kaitsekorkide/-klappidega;
  - 11.5. kerima kokku elektrikaablid, kerimise käigus elektrikaablid visuaalselt üle kontrollima (võimalikud mehhaanilised kahjustused) ja puhastama.
12. Keelatud on:
  - 12.1. ühendada üheaegselt samasse elektrivõrku kaks või enam generaatorit (selleks tootja poolt ettevalmistamata süsteemidel);
  - 12.2. jätta suurtematel koormustel pikenduskaableid trumlile või kerasse;
  - 12.3. puhastada pinge all olevaid elektriseadmeid;
  - 12.4. kasutada rikkis generaatorit ja elektriseadmeid;
  - 12.5. hoiustada ja kuivatada kütteseadmel tuleohtlikke aineid ja esemeid;
  - 12.6. hoida kuumade küttekehade läheduses elektrijuhtmeid;
  - 12.7. teostada elektritöid, omamata selleks vastavaid teadmisi ja oskusi;
  - 12.8. teostada pingevalust tööd;
  - 12.9. eemaldada pistikut pesast elektrikaablist tiridest (tõmmates tuleb pistikust kinni hoida);
  - 12.10. paranda katkist elektrikaablit selleks mitte ettenähtud vahendiga;
  - 12.11. muuta elektriseadme parandamisel selle ehitust (v.a toetuse väejuhatuse kooskõlastatud juhtudel);
  - 12.12. tekitada seadmete katmisel või maskeerimisel kuumakahjustusi (tuleoht) ja veekahjustusi (elektrioht);
  - 12.13. katta töös olev TEP selliselt, et see võib põhjustada seadme rikkumist.
13. Elektriohutuse tagamiseks peab:
  - 13.1. kõrvaldama elektriseadme töös ilmnenud rikke või häire (kui kasutusjuhend ei sisalda vastavaid juhiseid, tuleb kutsuda vastava kvalifikatsiooniga spetsialisti);
  - 13.2. enne parandustöö alustamist lülitama elektri välja ja ühendama lahti parandamist vajava elektrikaabli ahela (kui lahti ühendamine ei osutu võimalikuks, tuleb automaatkaitse juhusliku eksliku taaslülitamise vältimiseks katta kleeplindiga, millele kirjutada hoiatus või riputada automaatkaitsme lüliti kohale hoiatussilt, või fikseerida automaatkaitselüliti selleks ettenähtud blokiraatoriga);
  - 13.3. kõrvaldama koheselt kasutusest katkise kaabli, ühendus- või pikendusjuhtme;
  - 13.4. ühendama generaatoriga ainult töökorras elektriseadmeid;
  - 13.5. kasutama liigtemperatuuri vältimiseks ettenähtud ristlääbilõikega kaableid;
  - 13.6. enne elektrivõrgu rajamist koostama sellise elektriskeemi, mille abil on võimalik rajatud elektrivõrku ohutult käidelda (analüüsida tarbimist, eeldatavate rikete operatiivne eemaldamine, lisatarbijate ühendamine jne);
  - 13.7. elektripaigalduse ülem korraldama püstitatud elektripaigaldistele kontrollringkäigud vähemalt kord ühe tunni jooksul ja peab sellekohaselt logi taas esitavas vormis (ringkäigu lehed).

3. peatükk

Tegevus elektriõnnetuse korral

14. Elektriõnnetusest, kus on kannatada saanud inimene, tuleb kohe helistada telefoninumbril 112 ja teavitada oma vahetut ülemat.

15. Vooluringi sattunud inimest ei tohi puudutada. Kannatanu tuleb vabasta pinge alt. Ennast ja teisi ohtu seadmata lülita välja elekter:
  - 15.1. lähimast kaitseautomaadist;
  - 15.2. eemalda kaabel elektrivõrgust;
  - 15.3. seiska generaator.
16. Kannatanu pinge all olevast elektrivõrgust või -seadme küljest eemaldamiseks, kui elektrit ei õnnestu välja lülitada, kasuta käepäraseid isoleerivaid ning elektrit mittejuhtivaid materjale (kummist esemed, kuiva puukeppi, raamatut jms).
17. Rakenda täiendavaid ohutusmeetmeid (väldi teiste isikute elektriohtu sattumist).